

[REDACTED]

MINISTERIE VAN DEFENSIE

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

Telefoon 070 - 3 18 81 88
Telefax 070 - 3 18 79 51

Aan:

- Zie verzendlijst

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/94/095/1489	05 juli 1994

Onderwerp: Joegoslavië: recente ontwikkelingen
(nr 28/94)

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in het voormalige Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongerubriceerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze,
Hoofd Afdeling Inlichtingen

[REDACTED SIGNATURE]

Kolonel - KLu

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18 66 34

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

[REDACTED]

VERZENDLIJST behorende bij brief MID nr. DIS/94/095/1489 d.d. 05 juli 1994

AAN:

Coördinator van de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten
(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst
t.a.v. [REDACTED]

Ministerie van Buitenlandse Zaken
t.a.v. plv DGPZ

NL-HPMV NAVO-Brussel

IMS/INT DIV, t.a.v. kol [REDACTED] d.t.v. HPMV

INTERN:

HMID
HACIV t.a.v. BCI
HAI
HMA
CIC
Archief

Bijlagen
één (1)

Bezoekadres
Kalvermarkt 28
's-Gravenhage

Doorkiesnummer
070 - 3 18 66 34

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden

[REDACTED]

ONTWIKKELINGEN IN DE VOORMALIGE JOEGOSLAVISCHE FEDERATIE

28/94

(Afgesloten 051200 JUL 1994)

Bosnië-Herzegovina

De internationale contactgroep heeft aangekondigd dat zij erin is geslaagd een ontwerp-kaart samen te stellen voor een verdeling van Bosnië-Herzegovina. Deze zal naar verwachting op 5 juli aan de strijdende partijen worden voorgelegd. De kaart gaat uit van een verdeling van 49% van het Bosnische grondgebied voor de Serviërs en 51% voor de Moslim-Kroatische Federatie. De contactgroep heeft aangegeven eveneens overeenstemming te hebben bereikt over maatregelen om de strijdende partijen tot instemming te bewegen. In dit kader was de afgelopen weken sprake van verzachting, dan wel aanscherping van de sancties tegen "Joegoslavië", intrekking van de politieke steun aan de Moslims en zelfs de terugtrekking van (delen van) UNPROFOR uit Bosnië-Herzegovina.

De Bosnisch-Servische leider Karadzic heeft de opheffing van de internationale sancties tegen "Joegoslavië" als voorwaarde gesteld voor aanvaarding van elke willekeurige vredesovereenkomst. Hij benadrukte dat, indien aan deze voorwaarde niet wordt voldaan, de Serviërs zelfs een voor hen gunstig vredesakkoord zouden verwerpen. Hij dreigde in dat geval zelfs met pogingen om gewapenderhand het momenteel door de Serviërs gedomineerde gebied uit te breiden. Met name herhaalde hij zijn aanbod dat de Moslims delen van Sarajevo zouden kunnen worden toebedeeld, indien dezen bereid zijn de oostelijke enclaves Srebrenica, Zepa en Gorazde op te geven. Bij deze uitspraken moet worden onderstreept dat aan opheffing van de sancties formeel ook andere, niet op Bosnië-Herzegovina betrekking hebbende voorwaarden zijn gesteld, zoals een rechtvaardige oplossing voor de tegenstellingen in Kosovo. Ook is er een verband gelegd tussen de situatie in Kroatië en eventuele verzachting van de sancties.

Nog voordat het voorstel van de contactgroep aan de strijdende partijen is voorgelegd, heeft Karadzic al gesteld dat de contactgroep beoogt een voor de Serviërs bij voorbaat onaanvaardbaar voorstel te presenteren. Doel daarvan zou zijn de oorlog te rekken en de Serviërs daarvoor verantwoordelijk te stellen. Daardoor zouden de Moslims gelegenheid krijgen de militaire druk op de Serviërs verder op te voeren. Reeds eerder heeft Karadzic het Westen ervan beschuldigd met de Moslims samen te spannen tegen de Serviërs.

Bij de standpuntbepaling inzake het voorstel van de contactgroep door de Bosnisch-Servische leiding speelt met name de Bosnisch-Servische publieke opinie een hoofdrol. Een relatief groot aantal leden van het Bosnisch-Servische parlement is afkomstig uit die delen van Bosnië-Herzegovina die vermoedelijk door de contactgroep zijn toebedacht aan de Kroaten en Moslims. Het betreft voornamelijk gebieden waar de Serviërs voor de oorlog een minderheid vormden, maar die zij tijdens de gevechten onder militaire controle hebben gekregen, zoals de oostover van de Una, het gebied rond de enclaves aan de Bosnisch-Servische grens en het deel van noordoost-Bosnië ten zuiden van Doboj. Het verzet tegen grote territoriale concessies wordt gedeeld door de Bosnisch-Servische opperbevelhebber Mladic, die zich herhaaldelijk heeft uitgesproken tegen het opgeven van veroverd gebied. Indien Karadzic desondanks de indruk zou wekken bereid te zijn tot

[REDACTED]

grootschalige territoriale concessies, moet hij vrezen voor een aanval op zijn positie.

Anderzijds staat Karadzic onder druk om toch concessies te doen, niet alleen van de kant van de contactgroep, maar ook vanuit Servië. Zoals reeds eerder gemeld, heeft de "Joegoslavische" president Lilic nog onlangs de Bosnische Serviërs ervan beschuldigd 10 miljoen Serviërs (de bevolking van "Joegoslavië") in gijzeling te houden door hun hardnekkige opstelling. Tegen deze achtergrond is het uiterst twijfelachtig of Karadzic over voldoende speelruimte beschikt om met het voorstel van de contactgroep in te stemmen.

Overigens heeft ook de Bosnische premier, tevens premier van de Moslim-Kroatische Federatie, Silajdzic, onlangs onderstreept dat de beoogde verdeling van Bosnië-Herzegovina door zijn regering verworpen zal worden. De Federatie maakt, zoals reeds eerder gemeld, aanspraak op 58% van Bosnië-Herzegovina, te weten de districten waar één van beide in de Federatie verenigde bevolkingsgroepen in 1991 de meerderheid vormde. De opstelling van Silajdzic houdt met name verband met het feit, dat de Moslims hopen met hun grotere aantallen infanteristen en verbeterende uitrusting op sommige plaatsen gebieden op de Serviërs te veroveren. Tegen deze achtergrond is het niet in het belang van de Federatie in de huidige omstandigheden in te stemmen met een vredesakkoord. Zelfs is denkbaar dat de Federatie additionele eisen zal stellen indien de Serviërs zouden instemmen met de door de Federatie geëiste 58% van het Bosnische grondgebied.

Hoewel de militaire situatie in Bosnië-Herzegovina rustiger is dan enkele weken geleden, hebben de VN aangegeven dat het bestand in Bosnië-Herzegovina, dat formeel nog tot 10 juli van kracht zal zijn, op vele plaatsen wordt geschonden. Een belangrijke reden hiervoor lijkt het feit te zijn dat de Bosnisch-Servische strijdkrachten in toenemende mate provocaties van Moslim-zijde beantwoorden. Voorheen hadden zij zich veelal terughoudend opgesteld, waarschijnlijk vooral om politieke redenen. De afgelopen week was echter op een aantal plaatsen, met name in centraal- en noordoost-Bosnië, sprake van enige terreinwinst van de Moslims. Onder invloed daarvan lijken de Serviërs de afgelopen dagen in toenemende mate de tegenaanval te hebben gezocht; op een aantal plaatsen zouden zij zelfs verloren gebied hebben heroverd.

De VN maakt ook melding van een toegenomen aantal beschietingen van UNPROFOR-personeel. Er zijn tot op heden geen aanwijzingen dat één van de strijdende partijen zich direct richt tegen UNPROFOR of een van de deelnemende landen. De indruk bestaat dat het toegenomen aantal schietincidenten direct verband houdt met het feit dat UNPROFOR zich in het kader van het toezicht op naleving van het bestand vaker in de vuurlinie bevindt dan voorheen het geval was.

Er zijn in toenemende mate aanwijzingen dat de troepen van het voormalige Bosnische presidiumlid Abdic, die in de westelijke enclave rond Bihac strijd leveren tegen Bosnische regeringstroepen, wapens en munitie hebben ontvangen van Serviërs uit de omliggende gebieden. Zo hebben Serviërs uit de aangrenzende UNPANOORD (Kroatië) onlangs zware wapens (T-34 tanks, M-76 raketwerpers en 76mm-artillerie) uit depots, waar zij onder VN-supervisie waren opgeslagen, verwijderd en naar Abdic-eenheden overgebracht. Overigens hebben ook de regeringstroepen enige versterking ontvangen; zo zouden zij onlangs een zending M-16 infanteriewapens hebben verkregen, vermoedelijk via Kroatië. Ook zijn er aanwijzingen dat een eenheid van enkele tientallen Iranese vrijwilligers onlangs naar het gebied is overgebracht. De regeringstroepen lijken nog steeds aan de winnende hand

[REDACTED]

ten opzichte van Abdic, maar moeten voortdurend rekening houden met Servische tegenaanvallen, bedoeld om Abdic te ondersteunen.

Deze melding geeft aan hoezeer de economische en politieke belangen van de strijdende partijen rond de Bihac-enclave verstrengeld zijn. Niet alleen de troepen van Abdic, maar ook de regeringseenheden zijn voor hun bevoorrading afhankelijk van doorvoer door Servische gebieden. Kennelijk vormt dit geen beletsel voor het overbrengen van wapens naar de enclave. De melding betreffende de Iranese vrijwilligers is nog niet bevestigd. Het is niet uitgesloten dat zij op waarheid berust, hoewel het ook kan gaan om een poging de islamitische "dreiging" te benadrukken. Vermoedelijk hebben de Serviërs in een aantal gevallen voor instemming met transitverkeer een financiële vergoeding ontvangen, maar zij dienen er rekening mee te houden dat de betreffende wapens tegen hen zelf gebruikt kunnen worden. Zij zullen er naar verwachting naar streven een militaire patstelling rond Bihac in stand te houden, waardoor Moslim-eenheden aldaar gebonden blijven.

VN-waarnemers zijn onlangs officieel uitgenodigd om ten westen van Mostar de viering bij te wonen van het eenjarig bestaan van een helikoptereenheid van de HVO, de Bosnisch-Kroatische krijgsmacht. Bij deze gelegenheid, die werd bijgewoond door de Bosnische minister van Defensie (een Kroaat) en de bevelhebber van de HVO, werd een zestal helikopters van het type Mi-8 HIP en een Dornier 228 turboprop-vliegtuig gedemonstreerd. Laatstgenoemde functionaris gaf uiting aan zijn bewondering voor de moed die de bemanningen hebben vertoond bij het uitvoeren van met name medische evacuatie-missies. Vervolgens voerden de HIPs een luchtshow uit, waarin onder meer vaardigheid werd gedemonstreerd in het droppen van lading en van parachutisten, en het transporteren van zware wapens. Deze melding onderstreept dat de HVO de middelen bezit om het verbod op militaire vluchten boven Bosnië-Herzegovina te overtreden en dit niet voor UNPROFOR verborgen wil houden. De HIPs zijn in 1992-93 aangeschaft als transporthelikopters en kunnen, zoals is aangetoond, ook militaire taken vervullen. Zelfs kunnen zij in beperkte mate geschikt worden gemaakt voor ondersteuning van het grondgevecht. De melding bevestigt verder nogmaals de samenwerking van de HVO met Kroatië, omdat de betreffende Dornier geregistreerd is in de Kroatische havenstad Split.

Kroatië

Er zijn geruchten dat de partij van de voormalige president en huidige minister van Buitenlandse Zaken van de Krajina, Babic, wil streven naar afzetting van de president van de Krajina, Martic. Zoals bekend verloor Babic de presidentsverkiezingen van december 1993 na zware manipulaties door en ten gunste van Martic, maar zijn partij haalde in de gelijktijdig gehouden parlementsverkiezingen een zodanig aantal zetels dat vorming van een regering zonder zijn medewerking uitgesloten was. Dit heeft geleid tot de vorming van een coalitie rond de partijen van Babic en Martic, maar er zijn voortdurend aanwijzingen voor onenigheid tussen beide politici. Deze heeft onder meer een persoonlijke achtergrond, maar houdt ook verband met hun onderling afwijkende benadering van de betrekkingen met Kroatië. Babic wijst herintegratie van de Krajina in het Kroatische staatsverband categorisch af. Martic is ook geen voorstander van ingrijpende concessies aan Kroatië, maar er zijn aanwijzingen dat hij, wellicht onder druk van de Servische president Milosevic, de mogelijkheden van verregaande autonomie voor de Krajina in een Kroatisch staatsverband wil onderzoeken. Overigens moet niet worden uitgesloten dat de geruchten onderdeel zijn van een Kroatische propaganda-campagne met als doel de onenigheid in de Krajina aan te wakkeren.

[REDACTED]

De afgelopen dagen was er sprake van twee incidenten rond de UNPA's in Kroatië, die beide verband hielden met de watervoorziening. Reeds vorige week was er sprake van dat Servische eenheden bij de Kakma-dam (UNPA-zuid) de watervoorziening naar Kroatië hebben afgesneden. De Kroaten dreigen nu een deel van de Kroatische kustweg langs de UNPA voor UNPROFOR te sluiten, tenzij de VN-vredesmacht stappen neemt om de watervoorziening te herstellen. In UNPA-west hebben Serviërs de watervoorziening naar Pakrac, een Kroatische enclave in de UNPA, afgesloten. De autoriteiten aldaar dreigen nu met geweld aan deze afsluiting een einde te maken.

Deze melding geeft aan dat economische factoren, met name de energie- en watervoorziening, een belangrijke rol spelen in de Servisch-Kroatische betrekkingen. Niet alleen op de genoemde plaatsen, maar ook elders beheerst één van de strijdende partijen de water- of energievoorziening aan de andere, hetgeen regelmatig als pressiemiddel wordt ingezet. De melding wijst er ook op dat de spanningen rond de UNPA's groeien, nu politiek overleg over de toekomst van de Krajina op een dood spoor lijkt te zitten. Tegen deze achtergrond zijn lokale gevechten op korte termijn zeker niet uitgesloten.

Servië/Montenegro

De "Joegoslavische" vice-premier Simic heeft gesteld dat volledige normalisering van de betrekkingen tussen zijn land en Kroatië op korte termijn te verwachten is. Hij stelde dat beide landen in dit opzicht gemeenschappelijke belangen hebben. Hij werkte deze opmerkingen niet nader uit, maar ongeveer tegelijkertijd werd er in de "Joegoslavische" pers op gewezen dat de Kroatische president Tudjman een belangrijke factor is bij de eventuele opheffing van de sancties tegen "Joegoslavië", terwijl Milosevic invloed heeft op de Kroatische Serviërs via zijn beschermeling Martic. Deze meldingen zijn in lijn met eerdere vermoedens dat Kroatië en Servië in het geheim de mogelijkheden onderzoeken voor een doorbraak in het overleg rond de Krajina, en wellicht ook Bosnië-Herzegovina. Van Servische zijde wordt gehoopt dat daardoor opheffing van de sancties dichterbij zou worden gebracht. Voor Kroatië is bilateraal overleg met Servië een optie om alsnog de Kroatische Serviërs te bewegen in te stemmen met herstel van het Kroatische gezag over de Krajina. Kroatische functionarissen hebben de afgelopen weken herhaaldelijk aangegeven zonder een doorbraak in het diplomatieke overleg geen andere mogelijkheid te zien om de impasse rond de Krajina te doorbreken dan offensieve operaties tegen de "Servische" gebieden.

De "Joegoslavische" strijdkrachten hebben officieel aangekondigd een serie nieuwe, hoogwaardige wapens te hebben ontwikkeld, ondanks de beperkingen die het internationale embargo hen heeft opgelegd. Als eerste werd gewezen op de gevechtstank "Vihor", die reeds eerder was gepresenteerd als opvolger van de eveneens door Joegoslavië geproduceerde M-84. Ook een mortier, handvuurwapens, anti-tankgeschut en een nieuw jachtvliegtuig zouden deel uitmaken van de door de "Joegoslavische" defensie-industrie ontwikkelde en gemoderniseerde wapens. Van de meeste genoemde wapens zijn nog geen exemplaren getoond. Het bericht kan derhalve niet op zijn waarde worden geschat, maar "Joegoslavië" beschikt over een aanzienlijke militair-industriële expertise en produktiepotentieel. Voor wat betreft technologisch geavanceerde hoofdtrappingsstukken was men echter nog voor een belangrijk deel afhankelijk van het buitenland, met name de voormalige Sovjet Unie.

[REDACTED] presenteren regelmatig analyses over de effecten van de economische sancties tegen "Joegoslavië". In het jongste rapport, dat informatie be-

[REDACTED]

vat tot eind mei 1994, wordt bevestigd dat er sprake is van een aantal positieve tendensen in de "Joegoslavische" economie. Zo is de industriële productie in maart 1994 met 21,3% gegroeid ten opzichte van een maand daarvoor, hoewel dit onvoldoende is om de aanzienlijke terugval in 1992 en 1993 te compenseren. Overigens geeft het betreffende [REDACTED] rapport aan dat het moeilijk is de negatieve effecten van de sancties voor de bevolking af te wegen tegen de positieve gevolgen die het begin dit jaar gepresenteerde herstelprogramma van de Servische regering teweeg heeft gebracht. Vastgesteld wordt dat de vraag naar consumptiegoederen, ook duurzame, aanzienlijk is toegenomen. Het handelsembargo tegen "Joegoslavië" wordt, zoals bekend, op grote schaal overtreden, waarbij met name de grens tussen Albanië en Montenegro wordt genoemd. Daardoor blijven de tekorten aan consumptiegoederen beperkt. De Servische consumenten blijken meer dan voorheen in staat de extra kosten van deze smokkelhandel op te brengen.

Dit rapport bevestigt eerdere waarnemingen dat de sancties, ondanks de opgetreden produktieverliezen, voor de "Joegoslavische" consument slechts relatief beperkte effecten sorteren. Er is sprake van voldoende aanbod van consumptiegoederen en de ontevredenheid van de bevolking over de verzorgingssituatie is gering. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de positie van het Servische regime door de sancties in gevaar wordt gebracht. Overigens werd er in het betreffende [REDACTED] rapport op gewezen het stabiliteitsprogramma van de Servische regering op korte termijn in gevaar kan komen. In dit kader is vermeldenswaard dat de waarde van de begin dit jaar in roulatie gebrachte "superdinar", die was gekoppeld aan de Duitse Mark, onlangs leek te dalen, waardoor de koers op de zwarte markt voor het eerst in maanden aanzienlijk leek af te wijken van de officiële. Dit kan duiden op hernieuwde stijging van de inflatie, die de afgelopen maanden juist zeer sterk was teruggebracht.

In de "Joegoslavische" pers zijn berichten verschenen dat onder de Albanen in Kosovo een nieuwe politieke beweging is opgericht, die zich beschouwt als rivaal voor de LDK-beweging van de Kosovo-Albanese schaduwpresident Rugova. Volgens deze berichten zou het doel van de beweging zijn een dialoog tot stand te brengen tussen de Albanen en het Servische bewind. Door gezaghebbende Albanen zijn de betreffende berichten tegengesproken. Denkbaar is dat het een poging van de Servische propaganda betreft om verdeeldheid te zaaien in de Albanen leiding. Anderzijds is er reeds geruime tijd sprake van mogelijke onderhandelingen tussen Albanen en het Servische regime; volgens sommige berichten zouden er al verkennende besprekingen hebben plaatsgevonden. Rugova heeft deze geruchten echter ontkend; hij heeft aangegeven bereid te zijn tot besprekingen over de toekomst van Kosovo, maar slechts op basis van gelijkwaardigheid. Het blijft uiterst onwaarschijnlijk dat er op korte termijn overeenstemming kan worden bereikt over de politieke status van Kosovo. De Albanen streven naar tenminste een verregaande autonomie, zo niet onafhankelijkheid; Albanen leden van het in 1988 door Servië ontbonden parlement van Kosovo hadden onmiddellijk na dat Servische besluit een onafhankelijkheidsverklaring aanvaard. Servië kan onder druk van de internationale sancties bereid zijn tot een zekere vorm autonomie voor Kosovo, maar zeker niet in de door de Albanen geëiste mate.

De "Joegoslavische" pers heeft gesteld dat het zuidoosten van Servië reeds meer dan tien jaar, en in versterkte mate na het uiteenvallen van de oude Joegoslavische Federatie, het doelwit is van agressieve pogingen tot islamisering. Deze pogingen zouden worden geïnitieerd vanaf Macedonisch grondgebied, maar met name worden uitgevoerd op initiatief van Turkije, dat misbruik zou maken van de economische zwakte van Macedonië om zijn eigen doelstellingen te verwezenlijken.

[REDACTED]

Volgens de betreffende berichten probeert Turkije op die manier de gebieden op de Balkan die het in de eerste decades van deze eeuw heeft verloren, te heroveren. Servië zou, zo werd gesteld, worden bedreigd door een "islamitische omsingeling".

Er is in de Servische pers herhaaldelijk gewezen op de groeiende invloed van Turkije op de Balkan en de mogelijke assistentie van dat land aan de Bosnische Moslims. Nog niet eerder werd echter Macedonië zo openlijk als instrument/doel van de Turkse politiek aangemerkt. Denkbaar is dat er verband bestaat met de recente grensconflicten tussen Macedonië en Servië; mogelijk wil de Servische propaganda een rechtvaardiging geven voor de gemelde Servische schendingen van de Macedonische grens. In Macedonische politieke kringen zullen de ontwikkelingen echter de vrees verscherpen dat "Joegoslavië" in meer algemene zin zijn invloed in Macedonië zal willen vergroten.

Macedonië

De etnisch-Albanese partijen hebben besloten in de toekomst de zittingen van het Macedonische parlement te boycotten. Aanleiding was de veroordeling van een aantal etnisch-Albanese Macedoniërs, onder wie ~~een~~malig onderminister van Defensie, vanwege betrokkenheid bij voorbereiding bij een gewapende opstand. Volgens de betreffende Albanese partijen toont de veroordeling opnieuw de discriminatie aan waaraan etnische Albanen in Macedonië blootstaan. Soortgelijke beschuldigingen hadden zij, zoals gemeld, recentelijk ook geuit naar aanleiding van de volkstelling in Macedonië. Volgens deze kritiek waren de criteria voor deelname aan die volkstelling zodanig geformuleerd dat het bevolkingsaandeel van de etnische Albanen kunstmatig werd verkleind.

Het besluit om de parlementszittingen te boycotten kan verstrekkende gevolgen hebben. Het weerspiegelt de verscherping in de etnische verhoudingen in het land. De huidige regering, waaraan ook de Albanese partijen deelnemen, is afhankelijk van hun steun en zou door de boycot zijn parlementaire meerderheid kunnen verliezen. Zij heeft de afgelopen jaren pogingen gedaan de precaire etnische vrede in Macedonië te handhaven. Het is zeker niet uitgesloten dat, indien de Albanese partijen hun boycot enige tijd volhouden, nieuwe verkiezingen zullen volgen. Naar verwachting zullen deze winst opleveren voor extreem-nationalistische partijen aan zowel Albanese als Slavisch-Macedonische zijde. Een verdere verslechtering van de etnische verhoudingen zal daarmee vrijwel onvermijdelijk zijn en het separatisme aan etnisch-Albanese zijde verder aanwakkeren. In dit kader moet nogmaals worden onderstreept dat Macedonië met een diepe economische crisis kampt; de belangrijkste externe factoren van invloed daarop zijn de sancties tegen "Joegoslavië" en de economische blokkade door Griekenland. Onlangs heeft de speciale afgezant van de VN voor het voormalige Joegoslavië, Akashi, gezegd op grond van die crisis te vrezen voor de stabiliteit en onafhankelijkheid van Macedonië.

Volgens "Joegoslavische" persmeldingen heeft de Macedonische luchtmacht onlangs het eerste vliegende materieel ontvangen. Het betreft helikopters van het type Mi-17 HIP (een gemoderniseerde versie van de Mi-8) van Russische makelij. Onduidelijk is hoe Macedonië in staat is geweest de HIPs aan te schaffen; volgens het artikel bedroegen de kosten 2,7 miljoen US dollar. De HIPs zijn met name bedoeld voor transporttaken en als zodanig vormt de aanwezigheid van een HIP-helikopter in Macedonië geen schending van het embargo op wapenaankopen door voormalige Joegoslavische deelstaten. Het Kroatische voorbeeld geeft echter aan dat HIPs ook geschikt kunnen worden gemaakt voor gevechtstaken.

Conclusie/voorzicht

Naar het zich laat aanzien zijn de voorstellen van de internationale contact-groep over een territoriale verdeling van Bosnië-Herzegovina reeds bij voorbaat onaanvaardbaar voor zowel de Serviërs als de Moslims. De Bosnisch-Servische leider Karadzic staat onder druk vanuit de internationale gemeenschap en "Joegoslavië" om een compromis mogelijk te maken, maar zijn speelruimte wordt aanzienlijk beperkt door verzet tegen verregaande territoriale concessies van de Bosnisch-Servische publieke opinie. De Bosnische Moslims zien van hun kant mogelijkheden hun militaire positie te verbeteren en zijn daarom onder de huidige omstandigheden niet bereid in te stemmen met een vredesregeling.

Er is opnieuw sprake van een mogelijke verbetering in de bilaterale betrekkingen tussen "Joegoslavië" en Kroatië. Een dergelijke verbetering zou voor "Joegoslavië" de verzachting van de internationale sancties dichterbij kunnen brengen en in de visie van Kroatië de mogelijkheid kunnen openen van een herstel van de Kroatische soevereiniteit over de Krajina.

Recent onderzoek van [REDACTED] bevestigt eerdere waarnemingen dat de sancties tegen "Joegoslavië", ondanks de opgetreden produktieverliezen, voor de "Joegoslavische" consument slechts relatief beperkte effecten sorteren. Er is sprake van voldoende aanbod van consumptiegoederen en de ontevredenheid van de bevolking over de verzorgingssituatie is gering. Er is geen enkele reden om aan te nemen dat de positie van het Servische regime door de sancties in gevaar wordt gebracht.

De "Joegoslavische" pers heeft gesteld dat het zuidoosten van Servië het doelwit is van agressieve pogingen tot islamisering vanaf Macedonisch grondgebied. Deze zouden met name worden uitgevoerd op initiatief van Turkije. Servië zou, zo werd gesteld, worden bedreigd door een "islamitische omsingeling". Nog niet eerder werd Macedonië zo openlijk als instrument/doel van de Turkse politiek aangemerkt. Mogelijk wil de Servische propaganda daarmee ook een rechtvaardiging geven voor recentelijk gemelde Servische schendingen van de Macedonische grens.

De etnische verhoudingen in Macedonië lijken zich overigens verder te verscherpen. De huidige, in etnische kwesties relatief gematigde regering dreigt zijn parlementaire meerderheid te verliezen. Nieuwe verkiezingen zouden naar verwachting winst opleveren voor nationalistische partijen. Dit kan het separatisme onder de etnische Albanen verder aanwakkeren.